

عشق، گنج پر جلال

Love, A Majestic Treasure

عشق، گنج پر جلال

Love, A Majestic Treasure

نویسنده: دکتر سیما پیروز

Author: Dr. Sima Pirooz

انتشارات خدمات جهانی فارسی زبان

Persian World Outreach, Inc. Publication

Email: pwo1998@gmail.com

Web Site: www.persianwo.org

این کتاب با اجازه نویسنده به فارسی چاپ شده است.

This Book Printed in Persian with permission by Author

حق چاپ محفوظ است اکتبر ۲۰۱۰

All rights reserved October 2010

فہرست مطالب

صفحہ	موضوع
۱	مقدمہ
۳	عشق، گنج پر جلال
۶	غزل اول
۹	غزل دوم
۱۱	غزل سوم
۱۴	غزل چہارم
۱۷	غزل پنجم
۲۰	غزل ششم

مقدمه

عشق، گنج پر جلال، نوشهای از تفکراتی است در کتاب غزل غزلها (ترجمه از لاتین) (به عبری شیرها شیریم) از عهد عتیق در کتاب مقدس. این کتاب که بعضی از آیات آن در عروسیها خوانده می‌شود و بیان عهد عشقی حقیقی و ابدیست، نهصد سال قبل از میلاد مسیح بوسیله سلیمان و به زبان عبری نوشته شد و بنام غزل سلیمان هم معروف است. سلیمان این غزل را برای زن اولش شلومیت نوشت. ایمانداران عقیده دارند که همهٔ شخصت و شش کتابهای کتاب مقدس از الهام روح خدا، مقدس و پاک هستند. اما در بین آنها غزل غزلها، قدس القداس یا پاکترین پاکهای غزل غزلها یعنی بهترین غزل، که مارتین لوثر به آن بالاترین غزل می‌گفت "The High Song" و هنوز هم در زبانهای آلمانی، دانمارکی، سوئدی، و هلندی به بالاترین غزل معروف است.

هر چند که بیشتر عقیده بر این است که این کتاب بوسیله سلیمان نوشته شده است، اما بعضی فکر می‌کنند که احتمال دارد این کتاب بوسیله یک شاعر بسیار ماهر همزمان سلیمان نوشته شده و تقدیم به سلیمان گردیده است و بیان عشق بین یک زن و مرد در این غزل بعنوان انتقاد غیرمستقیم او از پادشاه سلیمان برای داشتن زنان بسیار بوده است. من فکر می‌کنم که نه نویسنده آن، بلکه در درجهٔ اول مهم این است که خدا اجازه داده است این کتاب که یکی از کوچکترین کتابهای کتاب مقدس است، جزوی از کتاب مقدس، یعنی جزوی از پیغام او به ما، محسوب شود. بطوریکه حتی گروههایی که خودشان این کتاب را از الهام روح خدا نمی‌دانند آنرا در میان کتابهای کتاب مقدس مرتب چاپ می‌کنند.

از شخصت و شش کتاب مقدس در دو کتاب آن یعنی در استر و در غزل غزلها مستقیماً اسمی از خدا نیامده است، اما نکته در اینجاست که همهٔ کتب کتاب مقدس درباره خداست، غزل غزلها در کتاب مقدس است و بنابراین غزل غزلها درباره خداست. پولس رسول به شاگرد و فرزند روحانی اش تیموتاوس که شبان کلیسا هم بود می‌گوید "تمامی کتب از الهام روح خدا است و بجهتِ تعلیم و تنیی و اصلاح و تربیت در عدالت مفید است. تا مرد خدا کامل و بجهتِ هر عمل نیکو آراسته شود" (۲: ۱۶-۱۷). این نصیحت شامل حال غزل غزلها هم می‌شود. البته از آنجایی که کار برد عملی تیموتاوس ۳: ۱۷-۱۶). این نصیحت محبت خالص غزل غزلها هم می‌شود. البته از آنجایی که کار برد عملی این کتاب در مورد رابطه یک زن و مرد از دوران جستجوی یکدیگر تا بقراری محبت بی‌ریا و بالأخره پیوستن و وصال آنها می‌باشد، خصوصی است و نسبت به دیگر کتب کتاب مقدس کمتر جنبه عمومی دارد. لذا در مطرح کردن آن در کلیسا بطور عموم حکمت بیشتری لازم است، اما نه اینکه آنرا کنار گذاشته از این منبع غنی محبت خالص غافل بمانیم. تا مبادا چنانکه کتاب مقدس که می‌گوید دزدی نکن و بیش از هر کتاب دیگری در دنیا دزدیده می‌شود، به این کتاب که عصاره محبت خدایی است که محبت است، بی محبتی شود.

عشق، گنج پر جلال

زیباترین و پاکترین شعر، شعریست درباره یکی شدن زن و شوهری که عاشق و معشوق یکدیگرند. غزل غزلها تصویری از یک عشق حقیقی و علائم آن و تصویری از یک ازدواج صحیح و خداییست (پیدایش ۲۴-۲۵). پادشاه سلیمان که نبی و مردی بسیار حکیم بود و قلبی صلح طلب و عاشق داشت این غزلها را برای عروسش شلومیت نوشت و در آن همیگر را محبوب و محبویه خطاب کرده و سلیمان این غزلها را بصورت گفتگویی عاشقانه در شش غزل بیان کرده است. با وجودیکه سلیمان زنان بسیاری داشت ولی بنظر می‌آید که بر طبق طبیعت خدا دادی هر مرد، یکی از آنها را از همه بیشتر دوست می‌داشت و به او عشق حقیقی می‌ورزید و این زمانی بود که سلیمان هنوز فکر و شخصیت خود را با زنهای زیاد مغوش نکرده بود. هر چند که سلیمان نمونه یک ازدواج صحیح را تصویر می‌کند، اما این فقط یک شروع است و بدون تلاش کردن برای ادامه صحیح آن، ضمانتی برای دوام ندارد. عبارتی عشق برای ازدواج موفق لازم است ولی کافی نیست اگر مرتباً با محبت حقیقی آبیاری نشود. این غزل که درباره رابطه داماد با عروسش است، همچنین سمبولی از رابطه عیسی مسیح (پادشاه ابدی، داماد آسمانی و بالاتر از سلیمان) با کلیسا (عروس او) (افسیان ۵: ۲۲-۲۳ و مکاشفه ۲۱: ۲۲ و ۲۰: ۳). در این غزل می‌توانیم بینیم محبت داماد چطور عیهای عروس را می‌پوشاند و نه تنها برای عروسش شادی می‌کند، بلکه جانش را برای او بخطر می‌اندازد و بالآخره او را مجدوب و از آن خود می‌نماید.

همینطور می‌بینیم که چطور عروس، داماد را دوست می‌دارد و بخاطر محبت بیدریغ داماد به ضعفهای خود پی می‌برد و لباس قدوسیت می‌پوشد و دیگران را به عروسی اش دعوت می‌کند. در این غزلها محبویه محبت حقیقی و عطر و طعم آنرا از طریق بوسه‌های محبوش می‌طلبد. چون علامت این نوع بوسه ارضای از محبت است. محبوب هم می‌خواهد که انگیزه بوسه‌اش این نوع محبت و حقیقی باشد. چون آنوقت شادی و محبت بین آنها بیشتر عیان شده و شهادت خوبی برای دیگران هم خواهد بود. در این محبت خالصانه و صادقانه است که محبویه به محبوب می‌گوید تو ظاهر مرا می‌بینی و شاید بنظرت ظاهرم زیبا نیست، اما در پشت این پرده ظاهری، زیبا هستم. او می‌گوید به ظاهر نگاه نکن چون این دنیا ظاهر مرا ساخته است. دنیا دشمن من است و کارهایی بعدها مگذاشته است که حتی برای خودم آن کارها را انجام نمی‌دهم. اما این کارها زیبایی حقیقی را از من نگرفته و آنوقت به محبوش می‌گوید از خودت بگو می‌خواهم از تو بشنوم که در وقت سختی چگونه مرا تسلی می‌دهی چون نمی‌خواهم با تجربیات در سختیهای زیاد این را بفهمم. در واقع محبویه از محبوب می‌خواهد که رابطه‌شان را در محبت و تسلی رهبری کند. محبوب قبول می‌کند و در جواب سؤال او می‌گوید شخصاً امتحان کن و از شبانان هم یاد بگیر و آنچه یاد می‌گیری به دیگران هم یاد بده آنوقت تسلی مرا در طی اینراه خواهی چشید. بعد محبوب از محبویه تعریف می‌کند که برای او زیباست و او را زیباتر هم خواهد کرد. یعنی نه فقط او را تسلی می‌دهد بلکه در رهبری اش نمی‌گذارد دردها محبوبه‌اش را خرد و شکسته کنند و

بر عکس سختیها باعث زیباتر شدن او خواهند شد و می‌گوید که در این راه مطیع بودن او برایش بوی خوش دارد. محبوبه حرف محبوبش را تایید می‌کند و می‌گوید این را می‌دانم که آنچه زیبایی در من است از تو و بخاطر توست. محبوب احترام و فروتنی محبوبه را می‌بیند و او برایش زیباتر و پاکتر جلوه می‌کند و او را بیشتر محبت می‌نماید. آنوقت محبوبه شیرینی، زیبایی و امنیت را در این رابطه می‌چشد. وقتی محبوبه جذب شخصیت محبوب که در اسم و رفتارش نهفته است می‌شود، با هر سه بعد وجودش یعنی با روح و جسم و جانش او را می‌خواهد و می‌خواهد با او یکی شود و اعلام می‌کند که تنها او نیست که جذب شخصیت او شده است بلکه دیگران هم این انتخاب او را تایید می‌کنند.

غزل اول

محبوبه که خلاء وجود محبوب را در قلبش احساس می‌کند با اشتیاق به محبوب می‌گوید:

محبوب من مرا ببوس،
شرابی نیست گرمتر از لبان تو
اسمت بوی عطر می‌آورَد،
عاشقانت دوشیزگان بدنبال تو
مرا ببر به جشن عروسی شاه شاهانو
در آور به حجلهٔ تو
پدر بیندهای محبت
مرا کرده جذب تو
سرور سلامتی و پادشاه من،
شادی من یکی شدن با تو
مست عشق توام،
خجل نیم از بیان محبت تو
تحفه‌ای ندارم که پیشکشت کنم،
جز عشق خالصم برای تو
زبانزد عام و خاصم نمود
حبيب جان من میان روز
کجا بیابم حضور تو
مرا بکش بدنبال خود
همین عشق من به دیدار تو

و محبوب که این اشتیاق را در محبوبه می‌بیند، جواب می‌دهد:

محبوبه من، ای که زیباترین دختران
برای منی
مال منو وصلهٔ تن منی، من سرِ تو و تو وصل به من با گردنی

رویت جمیل و گردن جمیل زیور و زرهای گردن جمیل

عطر تو تزیین سفره‌ام من پادشاه و تو عروس منی

محبوبیه که از محبت محبوب بوجد می‌آید، اعتراف می‌کند که اشتیاق و آنچه دارد از برکت وجود محبوبش است و می‌گوید:

محبوب من، تو در قلب
میان سینه منی

طعم و بو و صفائ قلب و سینه‌ام
بخاطر تو

محبوب که تسلیم بودن محبوبه را می‌بیند، از او سوءاستفاده نمی‌کند و محبت پاکش را به او عرضه می‌دارد و به او می‌گوید که او برایش یک وسیله استفاده نیست، بلکه برایش مقدس است و ادامه می‌دهد:

محبوبه من،
چشممان تو ساده و زیبا

نگاه تو بی ریا و
تو کبوتر منی

محبوب و محبوبه هر دو محبت پاک و خدایی را در چشم همدیگر ساده و کبوتر گونه می‌بینند و محبوبه از این نوع محبت احساس امنیت می‌کند و می‌گوید:

محبوب من، تازگی و لذتهاست بدست راست تو

شیرین من، بنای خانه ما محاکم است و مطمئن از تو

هستم مثل نرگس شارون و سوسن
زیبا به وادیها فقط با تو

تو پر بار مثل سیب در این جنگل بی بار و
من آسوده در سایه تو

شیرینی به کامم و شادم
به زیر پرچم محبت تو

مریض عشق توام
مریض و محتاج به قوت تو

آرامی من در آغوش توست،
غذایم نجوای تو

خاموش دختران،
که بشنوم آواز صدای تو

غزل دوم

محبوب سختیهای زیادی را در راه بدست آوردن محبوبه متحمل می‌شود و برای او صبر می‌کند.
محبوبه صبر و متانت محبوب را در مقابل موانع و در پشت در تحسین می‌کند و می‌گوید:

محبوبم هر چند که پیروزی و سرت بلند
می‌بینم پشت در فروتنی و صبر تو

و وقتی که محبوب زمان را مناسب می‌بیند محبوبه‌اش را دعوت و تشویق می‌کند و می‌گوید:

محبوبه من، بر خیز و بیا سرما گذشت و زمستان تمام شد
وقت گل و میوه، نغمه بلبل است و تو گل سبل منی
کبوترِ من، نترس و بیا که صورت و صدات لذیذ برای منی
دور شوید شغالهای تاکستان با غ ما پر گل و تو میوه منی

محبوبه که می‌بیند محبوبش همه شغالهای کوچک را که سبل عوامل مخرب هستند و مانع بارور شدن تاکستان رابطه‌شان می‌باشند، دور کرده، قادر است از رابطه‌شان بخوبی محافظت کند، کاملاً به عشق محبوب اعتماد می‌کند و به او می‌گوید:

محبوبم، تو از آن منی و من از تو
برگرد تا بمانم روز و شبم با تو

در بیداری و خواب می‌طلبم روی تو

وای از آن روزی که نیابم حضور تو

چون دیوانه در کوچه و خیابان بدنبال تو

می‌گردم و می‌پرسم ز دیده بانان سراغ تو

که محبوب جانم را کجا جستجو کنم

چون ببابم ترا، محکم بگیرمت و بچسبم به تو

می‌برمت به خانه مادرم ای عزیز من

به همانجا که آمدم به این جهان برای تو

خاموش ای دختران،

تا بشنوم کلام عشقت از دهان خودِ تو

غزل سوم

در این رابطه که محبوبه کم کم محبوب و دعوت او را می‌شناسد گاهی سوالهایی برایش پیش می‌آید و خود را بجای در باغ، در بیابان احساس می‌کند. آنوقت محبوبه که در بیابان به محبوبش در ستونی از ابر بر می‌خورد او را آنطور که هست تشخیص می‌دهد، یعنی می‌فهمد که محبوب چه بهاء و فدیه‌ای برای او داده و پادشاه و خداوند محبت اوست که سلطنتش بر روی حقیقت و کلام خدا استوار است. آنوقت می‌گوید:

این ستون ابر چیست؟ تویی پادشاه من نشسته بر تخت روان تو

پایه‌هایش نقره، علامت فدیه سقفش طلا، سمبل خدایی تو

در میانش کرسی ارغوان به رنگ سلطنت تو

بافته شده با تار و پود محبت‌سرای تو

شصت مرد قوی می‌کشند آنرا جباران تو

جنگ آورند و مسلح به شمشیر دو دم برای تو

بیایید دختران و بیینید پادشاه‌مان

تاج بر سر این داماد است که می‌آید بدنبالمان

محبوب که می‌شنود محبوبه‌اش در ملاعام چگونه عشقش را به او ابراز می‌کند، بیشتر فریفته او می‌شود و از سر تا کمر او را تحسین می‌نماید و به او می‌گوید:

از پشت روبنده، چشمان همچون کبوترت دل می‌برد تو دلب منی

موچ گیسوانت پیام آور شادی و حیات تو غریب آشنای منی

لبخند و سفیدی دندانهات با پاکی و نظم خیره می کند، تو تماشاگه منی		
چشمان تو پاک و فکرهات پاک خوراک روح تو پاک و تو مطیع منی	لبهات قرمز و شیرین، شقیقهات زیبا	
گردنست صاف همچو برج و گردن بندت حصار آن، تو برج استوار منی	سینههات همچو آهوان دوان	
تو در میان چمنزار منی	چه زیبایی و در تو نیست عیبی	
تو عروس پاک و زیبای منی	دلم در گرو صفاتی چشم و گردنست	
شراب کجا می رسد به پای محبت		
کدام عطر، رقابت توان کرد با بوی تَنت،		
رنگ و بوی تو بینظیر و فقط برای منی		
تو مزه شیرین به کام منی	چه شیرین لب و شهد کامی و	
پر از انار و زعفران	تو چون باغ پر گل و سنبل و پر میوهای	
تو باغ مختوم برای منی	عود و دارچین	

در واقع محبوب می‌گوید ای عروس من لبها تو عسل را می‌چکاند و زیر زبان تو شیر و شهد است، او با این گفته اعتراف می‌کند که آنچه از دهان عروش بیرون می‌آید ملکوتیست و با او مصاحب بودن مثل بودن در سرزمین موعود است. محبوبه به محبوبش این اطمینان را می‌دهد که حتی اگر بادها و سختی‌ها به او روی آورند، او نه تنها رنگ و بویش را از دست نمی‌دهد، بلکه بوی خوش او بیشتر پخش خواهد شد. او می‌گوید:

ای نسیم شمال و باد جنوب
بیاید و بر آرید عطر باع مرا

محبوب من بیا به باع خود
این عطر میوه‌هاست برای تو

تمام محبت و تعریفهایی که محبوب از محبوبهاش کرده بود، به خود او بر می‌گردد و در ازدواج لذت
و ارضاء از محبت محبوبهاش را عمیقاً دریافت و احساس می‌کند و می‌گوید:

ای دلبر و عروسِ من
آمدم به باع خود

مست طعم شراب و شیر و عسل
مست بوی عشق تو

دختران با دیدن چنین عشقی دیگران را دعوت می‌کنند که آنها هم بدنیال چیزهای جسمانی نباشند بلکه
چنین عشقی را دنبال کنند و می‌گوینند:

ای دوست من که عاشقی
بیا و ببوی و بنوش

مست شرابِ روح
به از مست شرابِ نوش

غزل چهارم

محبوب علاقه و غیرتش را به محبوبیه اش بیشتر نشان می دهد و محبوبیه که فکر می کند محبت او به محبوبش بیشتر از محبت محبوب به اوست، با غرور، شک کردن به محبوبش، و با اعتماد کردن به حرفهای دیگران خود را به دردسر و اضطراب می اندازد و می گوید:

محبوب من، در حال خواب هم دلم بیدار و گوشم به آوای تو

اسم من بر لبان تو می شنوم که پشت دری و

محبوب که تمام شب تا صبح پشت در محبوبیه اش ایستاده، می گوید:

محبوبه من، عشق من، کبوتر من باز کن مگر نگفته که در انتظار منی؟

در انتظار تو که زیبای منی زیر باران شب و شب‌نم سحرم

محبوبه در حال سبک و سنگین کردن است که آیا به صدای محبوبش جواب مثبت بدهد یا نه و آیا مطیع او باشد یا نه و می گوید:

آه محبوب من چقدر سخت است که باز بپوشم لباسی که کنده‌ام

چطور از تخت به زیر آیم با پای شسته‌ام؟

محبوبم دست تو می بینم و می لرم ز سعی تو

آری می‌آیم با دست آغشته به مُر بسوی تو
در را باز می‌کنم ولی خالیست آنجا از وجود تو
وای که دیر آمدم اما تشنهم، تشنۀ صدای تو
صدایت می‌زنم اما نمی‌شنوم جواب تو
ایکاش می‌دیدم نشانی، نشانی از تو
دیدبانان شب مرا یافتند و زخمی‌ام کردند
لباس مرا دزدیدند و آزارم کردند
دختران، محبوب مرا گویید که من مریضم، مریضم عشق
دختران پرسند این چه محبوبیست؟ چرا مریضم عشق؟
این قسم بهر چه و مریضم عشق بودن برای چه؟

محبوبه سر تا پای محبوش را برای دختران و خطاب به دنیا توصیف می‌کند و می‌گوید:
ای دختران، محبوب من برتر است از هزاران مردِ شما
صورتش زیبا، مویش سیاه، چشما نش چون کبوتر بی‌ریا
گونه‌هایش مثل باغچه پر گل، لبانش سوسن و عطر آرا
بدنش قوی همچو عاج، دستهاش خوش تراش و پر جلا
ساقها چون ستون مرمر نشسته بر طلا
خوش سخن و شیرین لب، همه چیزش زیبا
اینست یار من، اینست دلدار من

ای همه دنیا اوست مرغوبترینِ من

دختران گویند، ای زیباترین زنان بگو

کجا بیاییمش تا با تو رویم بدانسو

محبوب من در باغ است و در میان گله خود

می‌چراند گله را در میان چمنزارِ خود

او از آن من است و انتخاب کرده مرا برای خود

غزل پنجم

محبوب وقتی پشیمانی و رشد محبوبه را می‌بیند و از سرسرپردگی محبوبه‌اش به خود اطمینان پیدا می‌کند، به او می‌گوید که هنوز او را به همان شدت دوست دارد و در عشق و رابطه آنها "از دل برود هر آنکه از دیده رود" صادق نیست و به او اطمینان می‌دهد که این احساس دوری موقت محبوبه یک طرفه بوده است و او همیشه در فکر او بوده و هست و هیچوقت او را ترک نکرده رها نمی‌کند و می‌گوید:

محبوبه من ای عشق من
تو زیبا و همیشه تر و تازه منی
نمی‌شوی یکنواخت برای من
تو شهر مُهَبَّج منی
اینطور نگاهم نکن که غالبند چشمانت و
از پشت روپنده، چشمان همچون کبوترت دل می‌برد
موچ گیسوانت پیام آور شادی و حیات
لبخند و سفیدی دندانهات با پاکی و نظم خیره می‌کند تو تماشاگه منی
چشمان تو پاک و فکرهات پاک خوراک روح تو پاک و تو مطیع منی
لبهات قرمز و شیرین، شقیقهات زیبا
زیادند زنان، اما فقط تو
تو کبوتر و کامله منی
زنان در حیرت و حسرت
جمیل چون ماه و طاهر چو آفتتاب رخshan
پر جلال می‌درخشی چون لشگر ستارگان
رفتم به باغ میوه و دیدم شکوفه انار و مو

بادام و گردو، وادی پر از نهال نو

ناگه عشق جانم را ربود و من مشتاق تو

گویند برگرد که نیست در این دنیا همانند تو

تعریف و قدردانی از همدیگر کم کم در محبوب و محبوبه رشد می‌کند و محبوب از پا گرفته تا به سر
محبوبه را می‌ستاید و خاطرنشان می‌کند که هر قسمت از وجود محبوبه‌اش نشانی از رشد او در خداوند
است و می‌گوید:

ای شاهزاده من چه زیباست پاهای تو

در او چیست، جماعت زیاد

ساق و رانت

نافت بریده ز دنیا

سینه‌هات همچو آهوان دوان

بر تو توده گندم در میان سوسنها

گردن تو عاج و چشمانت

بینی‌ات تیز و مشامت تیز

دل پادشاه اسیر به حلقه‌های گیسویت

محبوبه من تو شیرینی و نهایت لذت منی

قد و بالای تو رونا چون درخت خرمای منی

سینه‌هات خوش‌های خرما، پر از شهد و شیرین منی

بوی نَفَسَت همچو بُوی سِبِّ، تو سِبِّ گلاب منی
محبوبه که خود را در نزدیکی کامل به محبوبش احساس می‌کند، با روحیه‌ای پر از پرستش و ستایش
می‌گوید:

محبوب من شراب ناب است دهان تو

کم کم اثر کرده و باز می‌کند

به زمزمه و پرستش، زبان معشوق تو

محبوبم، من از آن توام و بر من است اشتیاق تو

بیا تا در سادگی بمانم در حضور تو

بمانم تا ببینم رشد درختان باغ تو

وقت سحر در آیم و نشان دهم محبتم به تو

بچشم میوه‌های نفیس تازه و کهنه برای تو

ایکاش می‌توانستم هر دم ابراز کنم عشقم را به تو

آشکارا و نهان می‌گرفتم درس محبت از تو

دست چپت زیر سرم بود و با دست راست در آخوش تو

می‌شدم سیر از محبت و امنیت در تو

ای دختران بر هم نزنید عشق ما

دختران گویند کیست تکیه زده بر پادشاه ما

غزل ششم

محبوب عهد و قدرت عشقشان را بیاد محبوبه می‌اندازد و به او یاد می‌دهد که مرتب بیاد خاطرات خوبشان باشد و به او وفادار بماند و می‌گوید:

محبوبه من، بیاد آور روز آشنایی و تولد دیگری
عشق مرا مُهر کن و هرگز مده قلبت را به عشق دیگری
همچو بازو بند طلا به بازیت بیند عشق مرا که نزدیک به قلب منی
عشق و غیرت قوی، به قوت موت، موت کجا دارد چنین زور آوری؟
سیل و طوفان نشاند شعله‌های عشق
عشقی که می‌نَهَد، نه می‌فروشد نه می‌خَرَد

عشق همه چیز را به بهتر عوض می‌کند و عاشق نه فقط برای نشان دادن عشقش آنچه دارد می‌بخشد و زیر پای معشوقش می‌نهد، بلکه به او اعتماد می‌کند و در وقت آزمایش دهن بین نیست و محبتش با نظر دیگران بالا و پایین نمی‌شود. محبوب ادامه می‌دهد:

برادر می‌اندیشد که خواهرم هنوز بجه و خواستگار بر در است
چه گوییم چو بینند رشد نیست، فقط به سن و سال برتر است

محبوبه از خود دفاع می‌کند و با محبوبش درد دل کرده می‌گوید:

محبوب من، من حصارم و سینه‌هایم برجهای تو

عالیم به همه چیز منی، گیرم آرامی و سلامتی در تو

محبوب در ضمن اطمینان دادن به محبوبه‌اش او را به وفاداری تشویق می‌کند و می‌گوید گوشش به حرفهای این و آن نباشد بلکه گوش به صدای او بدهد:

مرا تاکستانیست و محبوبه من در آن

مبارک برای من و مبارک به خادمان

نرو از این باغ به آن باغ بدون من

بیا و بشیش و بشنوان صدایت را به من

محبوبه در جواب این اشتیاق و حمایتی که محبوب به او می‌دهد به او اطمینان می‌بخشد که فقط منتظر وصال او باشد و می‌گوید:

که بیتابم برای تو

محبوب من بیا و زود بیا

که می‌طلبم وصال تو

همچون غزال بیا و بر کوهها بیا

محبوب و محبوبه بعد از اینکه هر دو از آزمایشات پیروز بیرون آمدند و کاملاً به هم اعتماد کردند با هم یکی می‌شوند. محبوبه معنی عشق را می‌فهمد چون قدرت ارضا و احساس امنیت آنرا در زندگیش

تجربه می‌کند. بله، عشق قدرت عظیمی دارد که عده کمی آنرا کشف می‌کنند، اما اگر کسی آنرا کشف کرد، قدرت آن، او و روابطش را عوض می‌کند. بدون عشق انسان هیچ است و با عشق است که انسان هویت و ارزش خود و دیگران را پیدا می‌کند چون خدا عشق است و تنها اوست که هویت همهٔ ما را می‌داند و به ما هویت واقعی می‌بخشد.

این شش غزل در غزل‌ها نمونه‌ای از رابطه عاشقانه عروس و داماد است و اما دوام این عشق و ازدواج در غزل هفتم نهفته شده است که هر زن و شوهری مقرر شده‌اند تا خودشان خالق و نویسنده آن باشند. خوشابحال زن و شوهری که غزل هفتم را در رابطه و ازدواجشان در ادامه چنین عشقی بنویسند و در آن عشقی رشد کنند که گنجیست پر جلال.